

ABDULLAH-I DEHLEVÎ

Hindistan evliyâsından. Silsile-i aliyye denilen büyüklerden olup, seyyiddir. 1745 (H.

1158)'te Hindistan'ın Pencab şehrinde doğdu. 1824 (H. 1240) senesinde Delhi'de vefât etti.

Kabri Şâhchihân Câmii yakınındaki dergâhındadır. Binlerce seveni her zaman ziyâret edip, feyz almaktadır.

Abdullah-ı Dehlevî hazretlerinin babası, Abdullatif Efendi âlim, sâlih, zâhid, dünyâyâ rağbet

etmeyen, yüksek haller sâhibi Kâdirî yolunda bir zât idi. Bu yolu Hızır'la görüşmüş olan

hocası Şeyh Nâsırüddîn Kadîrî'den aldı. Ayrıca Çeştiyye ve Şettâriyye yollarından da feyz

almıştı. Tasavvuf yolunda kemâle, olgunlaşmaya çalışırdı. Haram yemekten son derece

sakınır, kırlarda yetişen meyvelerle yetinir, nefsini terbiye etmek için uğraşırdı. Sahrâlarda

Allahü teâlânın ism-i şerîfini anarak dolaşır, yarattıklarına bakar, O'nun büyüklüğünü

tefekkür edip düşünür, bir an olsun Rabbini unutmazdı.

Bir gün rüyâsında hazret-i Ali ona şöyle dedi:

"Ey Abdüllatif! Allahü teâlâ sana bir oğul ihsân edecek, o ilerde büyük bir zât olacak. Ona

bizim ismimizi koyarsın."

Seyyid Abdülkâdir-i Geylânî hazretleri de annesine rüyâsında; "Yakında dünyâyâ bir oğlun

gelecek. Ona bizim ismimizi koyarsın." buyurdu. Resûlullah efendimiz sallallahü aleyhi ve

sellem de evliyâdan bir zât olan amcasına rüyâsında, doğacak çocuğa Abdullah isminin

verilmesini emretti. Çocuk doğduğunda, ismini babası, Ali, annesi Abdülkâdir, amcası

Abdullah koydu. Abdullah-ı Dehlevî altı yaşına gelince, hazret-i Ali'ye karşı sevgi ve

edebinden kendisine Ali demeyip Ali'nin hizmetçisi mânâsına Gulam Ali dedi ve bu isimle

tanındı.

Abdullah-ı Dehlevî hazretleri Allah vergisi çok üstün bir zekâyâ sâhipti. Kur'ân-ı kerîmi kısa

zamanda ezberledi. Dînî ilimleri ve zamanının fen ilimlerini öğrendi. Delhi'de hocası şeyh

Nâsırüddîn'in hizmetinde bulunan babası, onun terbiyesinde yetişip, Kâdiriyye yoluna

girmesi için, oğlu Abdullah'ı Delhi'ye çağırdı. Abdullah-ı Dehlevî Delhi'ye vardığı gece Şeyh

Nâsırüddîn vefât etti. Babası; "Oğlum! seni Şeyh Nâsırüddîn'den Kâdiriyye yolunu alman için

çağırılmışım. Nasîb değilmiş. Artık, sana nereden irşâd kokusu gelirse, oraya git. Serbestsin."

dedi.

O sırada Delhi'de Çeştiyye büyüklerinden, Şeyh Muhammed Zübeyr ve iki halifesi, Şeyh Ziyâüddîn, Şeyh Abdüladi, Şeyh Mîr Dered bin Şeyh Nâsır, Mevlâna Fahrüddîn ve başkaları vardı. Yirmi iki yaşına kadar onların huzûrunda ve sohbetlerinde bulundu. Bu sırada gönlünden, yine Delhi'de bulunan Mazhar-ı Cân-ı Cânân hazretlerinin dergâhına gitmek geldi. Mazhar-ı Cân-ı Cânân hazretlerinin huzûruna varıp, kendisini talebeliğe kabûl buyurmasını istedi. O da: "Sen zevkin ve şevkin olduğu yere git. Bizim yolumuz, tuzsuz taşı yalamak gibidir." buyurdu. Abdullah Dehlevî ise; "Zaten benim mûradım, isteğim de buyurduğunuzdur." dedi. Mazhar-ı Cân-ı Cânân hazretleri; "Mübârek olsun." buyurup talebeliğe kabûl etti. Onu Nakşibendiyye yolunun, Müceddidiyye koluna göre yetiştirip, bu yolun esaslarını ve edeblerini öğretti. Abdullah-ı Dehlevî on beş sene onun sohbetiyle şereflendi. Evliyâlıkta yüksek derecelere kavuşunca, mutlak icâzet, diploma alıp, halîfesi oldu. İlk zamanlarda, "Nakşibendiyye yoluna girmemden Gavs-ül-a'zam Seyyid Abdülkâdir-i Geylânî hazretleri râzı olurlar mı?" diye tereddütler geçirmişti. Bir gün rüyâsında gördü ki, Seyyid Abdülkâdir-i Geylânî hazretleri bir makâma gelip oturdu. O makâmın tam karşısına da Şâh-ı Nakşibend Muhammed Behâeddîn hazretleri teşrif etti. Şâh-ı Nakşibend'in yanına gitmek istedi. Bu sırada Gavs-ül-a'zam; "Maksat, Allahü teâlânın rızâsına kavuşmaktır. Sıkılmayın, gidin." buyurdu. Elinde malı, mülkü kalmadığı için başlangıçta geçim zorlukları ile karşılaşan Abdullah-ı Dehlevî hazretleri, dâimâ tevekkül üzere oldu. Eski bir hasır yatak, bir tuğla parçasını yastık edindi. Bu şekilde, on beş sene kanâat köşesinde oturdu. Bir defâsında o kadar çâresiz kalıp, bitkin düştü ki, "Artık bulunduğum bu hücre benim mezârım olacaktır." diye düşünmeye başladı. Nihâyet Allahü teâlânın yardımı yetiştirdi. Tanımadığı birisi, bir mikdâr para bırakıp gitti. O günden sonra devamlı Allahü teâlânın bu şekilde yardımına kavuştu. Hocasının vefâtından sonra yerine geçip, talebe yetiştirmeye başladı. Uzak yakın her yerden, Diyâr-ı Rum, Şam, Irak, Hicaz, Horasan ve Mâverâünnehr'den pek çok talebe, ilim ve feyz almak, sohbeti ile şereflenmek için yarışarcasına yanına koştu. Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî,

Şeyh Ahmed-i Kürdî, Seyyid İsmâil Medenî gibi bâzıları Resûlullah efendimizden aldığı mânevî emirle geldi. Bazısı, sâdâtın, bu yolun büyüklerinin mânevî işâreti ile koşup teslim oldu. Şeyh Muhammed Can bunlardandı. Bâzısı ise, Abdullah-ı Dehlevî hazretlerini rüyâda görüp geldi. Dergâhında iki yüz kişi civarında talebe vardı ve onların ihtiyaçlarını temin ederdi. Bununla berâber, dâimâ mütevâzî ve gönlü kırık bulunurdu. Bir gün bir köpeği görüp; "Yâ Rabbî! Ben kimim ki, seninle, sevdiğim arasında vâsita olayım. Bu yarattığın hürmetine bana merhamet eyle!" buyurdu. Peygamber efendimizin sünnet-i seniyesine uygun yaşamaya çok gayret ederdi. Az uyur, teheccüd, gece namazına kalktığında uyuyanları da kaldırırdı. Sonra murâkabeye oturur, peşinden Kur'ân-ı kerîm okurdu. Kur'ân-ı kerîmden her gün on cüz okurdu. Sabah namazını kıldıktan sonra talebeleriyle beraber işrak vaktine kadar zikir, Allahü teâlâyı anmak ve murâkabe, nefis muhâsebesi ile meşgul olurdu. Sonra hadîs ve tefsîr derslerine başlarlar bu hal zevâl vaktine kadar sürerdi. Sonra yemek yenirdi. Zenginlerden birisi, lezzetli bir yemek gönderse yemez, talebelerinin de yemesini istemez, komşularına hediye gönderirdi. Birisi para gönderse, şüpheli bir durumu yoksa, İmâm-ı a'zam hazretlerinin ictihadına göre bir sene dolmadan mal nisaba ulaştığında zekât vermek câiz olduğundan önce onun zekâtını verirdi. Çünkü bir kuruş zekât vermenin binlerce lira sadaka vermekten kat kat üstün olduğunu bilirdi. Sonra kalan paranın bir kısmı ile helva ve başka şeyler yaptırır dervişlere dağıtır, bir kısmı ile dergâhın borçlarını öder, birazını da yanına gelen ihtiyaç sâhiplerine verirdi. Öğleye yakın sünnet-i şerîfeye uymak için bir müddet kaylûle yapar, uyur, kalkıp bir mikdâr yemek yiyip dînî kitablar okumak, bâzı mevzular üzerinde yazılan yazıları gözden geçirmek ve yazılması lâzım olanları yazmakla uğraşır. Öğle namazını kılıp, ikindiye kadar, hadîs ve tefsîr dersi verirdi. İkindiyi kıldıktan sonra, hadîs-i şerîf, İmâm-ı Rabbânî hazretlerinin **Mektûbât-ı İmâm-ı Rabbânî, Avârif-ul-Meârif** ve **Risâle-i Kuşeyrî**'yi okur, sonra güneş batıncaya kadar talebeleriyle zikir ve murâkabe ile meşgul olurdu. Akşam namazından sonra, mânevî teveccühleri ile talebelerinden ileri gelenlerinin ilerlemelerini sağlardı.

Yatsıyı

kıldıktan sonra geceyi zikir ve murâkabe ile ihyâ ederdi. Uyku bastırıldığında seccâdesi

üzerinde sağ yanı üzere yatardı. Bazan otururken uyuyakalırdı. Hayâsının çokluğundan

ayağını uzattığı görülmezdi.

Kur'ân-ı kerîmi okumaktan ve dinlemekten çok hoşlanır şevk hâlinin gâlib olduğu zamanlar

dinleyince kendinden geçer ve; "Daha okumayınız, dayanamıyorum."

buyururdu. Mevlânâ

Celâleddîn-i Rûmî'nin **Mesnevî**'sini de çok okutup, dinlerdi. Bu esnâda vecd hâli hâsıl olur,

çoşar, ilâhî muhabbete gark olurdu. Fakat başkalarının yaptığı gibi dînin emir ve yasaklarına

uymayan halleri görülmezdi. Her hâli dine uygun olurdu.

Emr-i mâruf ve nehy-i an'il-münker yapar, insanlara Allahü teâlânın emirlerini hatırlatır,

yasaklarından sakınmalarını emrederdi. Bir kerre Şimşîr Bahâdır Han

papazlara mahsus bir

şeyi giyerek huzuruna geldi. Onu o hâlde görünce darılıp bu vaziyette yanında oturmamasını

istedi. Bahadır Han, bu kadarına müsâde etmezseniz, bir daha yanınıza

gelmem dedi. "Allahü

teâlâ sizin bir daha böyle buraya gelmenizi nasîb etmesin." buyurdu.

Huzûrundan kızarak

ayrılan Bahadır Hanın içi rahat etmeyip, üzerindeki o şeyi çıkarıp, huzuruna gelerek affını

istedi ve talebesi oldu.

Dünyâyâ ve dünyâlığa rağbet etmezdi. Zamânın pâdişâhı defalarca dergâhın ihtiyaçlarını

karşılacak bir yardımda bulunmayı teklif ettiği halde, kabûl etmedi. Vâlî

Emir Han da

dergâhın ihtiyaçları için yardım teklif ettiğinde talebelerinden Raûf Ahmed'e;

"Hediye

gönderen Emîr Hana şu beyti cevap olarak yazınız.

Biz fakr-ü kanâati şeref biliriz,

Emîr Hana söyleyin mukadderdir rızkımız.

Ve biz, Allahü teâlânın meâlen; "**Semâda ise, rızkınız ve vâd olduğunuz**

Cennet

vardır." (Zâriyât sûresi: 22) âyet-i kerîmesine güvenimiz.

Bir sıkıntısı olduğunda din büyüklerinin yardımına kavuşurdu. Şöyle anlatır.

Bir defasında karnım ağrımıştı. İmâm-ı Rabbânî hazretlerinin rûhâniyetinden yardım istedim.

O anda kendisini gördüm. Yanıma teşrîf edip, rahatsızlığımı giderdiler.

Peygamber efendimizi son derece seven Abdullah-ı Dehlevî, O'nun şerefli ismini

duyduğunda, kendinden geçecek gibi olurdu. Bir kere hizmetçisi ona;

"Resûlullah'ın

sallallahü aleyhi ve sellem manzûru yâni nazar buyurdıkları bir zâtsın."

demişti. Bu sözden

duyduğu mânevî hazla birden yüzlerinin rengi değişti ve hizmetçinin alnından

öpüp; "Ben kim oluyorum ki, Resûlullah efendimizin manzûru olayım." deyip tevâzu gösterdiler.

Yakın talebeleri anlatırlar; "Mübârek hocamızın odasından zaman zaman çok güzel kokular duyardık. O zaman, Resûlullah efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem ile büyük âlim ve evliyânın rûhlarının ziyârete geldiklerini anlardık. Hocamız, Peygamber efendimizin sünnet-i şerîflerine o kadar bağlıydı. Bir gün bize; "Biz muhabbet şerbetini içenlerdeniz. Bizim muhabbetimizin artmasına sebep; kalblerimize çeşit çeşit zevk bahşeden hadîs-i şerîfler ve salevât-ı şerîfelerdir." buyurdu.

Giyiminde Resûlullah efendimize uyar, O'nun gibi sert ve kalın elbise giyerdi. Birisi kıymetli bir elbise getirse onu satar, parasıyla birkaç elbise alır, fakirlere sadaka olarak dağıtırdı.

"Birkaç kişinin giyinmesi bir kişinin giyinmesinden daha iyidir." buyururdu. Buyurdular ki:

Rüyâda Peygamber efendimize sallallahü aleyhi ve sellem sual edip; "Yâ Resûlallah;

"Rüyâda, beni gören gerçekten beni görmüştür." sizin hadîsiniz midir? dedim. "Evet."

buyurdu. Devamlı tesbih, sübhânellâh ve tahmîd, elhamdülillâh okuyup, mübârek rûhuna hediye ederdim. Bir defâ okuyamadım. Rüyâda Resûlullah'ı, Tirmizî'nin **Şemâil**'inde anlatılan şekilde gördüm. Geldiler ve; "Okumadın!" buyurdular.

Bir defâ Cehennem ateşi korkusu beni kapladı. Rüyâda Resûl-i ekremi sallallahü aleyhi ve sellem gördüm. Geldi ve; "Bizi seven, Cehennem'e girmeyecek." buyurdu. Hiçbir kerâmet ve hârika, Allahü teâlâyı sevmek ve peygamberlerin efendisine sallallahü aleyhi ve sellem tâbi olmak gibi olamaz. Abdullah-ı Dehlevî hazretlerinde bu iki haslet ziyadesi ile var idi.

Talebelerinin gönüllerine tasarruf eder, Hakk'ın feyz ve bereketlerini onların kalblerine akıtırdı. Bu büyük iş, onda çok görüldüğünden binlerce talebenin kalbi devamlı Allahü teâlâyı anar hâle getirdi. Yüzlercesini cezbelere ve ilâhî feyzlere kavuşturdu. Çoklarını yüksek makam ve hâllere erıştirdi. Bununla berâber kerâmetleri, Allahü teâlânın izni ve ilâhî ilhâm ile gaybdan haber vermeleri olurdu.

Abdullah-ı Dehlevî'nin talebelerinden iki tanesi bir yolculuktan hocalarına dönüyordu. Yolda kendi aralarında konuşurlarken; "Hocamızın yüksek huzurlarına kavuştuğumuzda, bize ikrâm olarak ne istiyelim?" dediler. Biri; "Bana bir seccâde vermesini isterim." öbürü;

"Bana bir takke vermesini arzu ederim." diye konuştu. Huzurlarına varınca, Abdullah-ı Dehlevî herkese, arzu ettiği şeyi ikrâm etti. İnsanların müşküllerini çözer, derdleri ve istekleri için duâ ederdi. Çocuklarının işleri onun duâları ile hallolurdu.

Beyt:

İşlerinin olması mutlak Allah'dandır,
Sakin zannetmeyin bu, kullardandır.
O yüksek makamlar sâhibinin her sözü hârika olup, Allah'ın Peygamberinin sallallahü aleyhi ve sellem mücizelerinin şuaları idi.
Birçokları Abdullah-ı Dehlevî'yi rüyâda görüp, büyüklerin yolunu anlar, içine düşen şevk ile huzûrlarına gelir, yüksek makamlara kavuşup, memleketlerine dönerdi. Talebeleri çok olduğu hâlde, teveccühleri ile herbirini makamdan makâma geçirir, hâlden hâle kavuştururdu. Teveccühünün kuvveti sâyesinde, senelerce sürececek işleri, günlere sığdırırdı. Pek çok fâsık, fâcir ve günahkar, yüksek nazarı, bakışları ile tövbe edip, doğru yola geldiler. Bir kısım kâfirler de küçük bir iltifâtı ile müslüman oldular. Bir gün yakışıklı bir gayr-i müslim genç, Abdullah-ı Dehlevî'nin meclisine, severek gelip, sohbetini dinlemeye başladı. Mec. Meclistikelerin hepsi bu hâle hayret ettiler. Abdullah-ı Dehlevî hazretlerinin mübârek nazarı o gence değince, gencin kalbinde bir değişiklik oldu. Hemen müslüman oldu.

Beyt:

Evliyâyla, onları candan severek otur,
Onlarla oturan kul, kalkınca sultan olur.
Abdullah-ı Dehlevî hazretlerine hasta sâhipleri gelir, hastalarının şifa bulması için duâ etmesini isterlerdi. O da, gelenleri boş çevirmez, sıhhate kavuşmaları için duâ buyururdu. Allahü teâlâ, böyle sevgili bir kulunun duâsını kabûl buyurduğu için, hasta ânında iyi olurdu. Bunu işiten herkes, Abdullah-ı Dehlevî'nin hâne-i saâdetlerinin önünde birikip, dertlerine derman ararlardı. Talebesinden Mevlevî Kerâmetullah, zâtülcenb hastalığına yakalanmışdı. Abdullah-ı Dehlevî hazretlerinin elini hastanın üzerine temas ettirmesiyle, hastalık Allahü teâlânın izniyle geçti. Delhi Câmisinin imâmı Mevlevî Fadl Ahmed'in çocuğu uzun zamandır hasta yatıyordu. Bir gece rüyâda, Abdullah-ı Dehlevî hazretleri kendi evine gelip, hasta oğluna bir şey içirdi.

Sabah olunca oğlunun tamâmen iyileştiğini gördü. Çok sevindi. Sıdk ve hâlis bir niyet ile biraz para alıp, huzûruna geldi ve; "Bunları kabûl ediniz." diye arzetti. Abdullah-ı Dehlevî tebessüm edip; "Bu bizim geceki hizmetimizin ücreti midir?" diyerek keşf-i kerâmet buyurduğunda, Mevlevî Fadl Ahmed; "Hayır efendim, bunlar, bu geceki, lütuf ve inâyetinize şükür bile olamaz." dedi. Abdullah-ı Dehlevî, bir gün Hakîm Nâmdâr Hanı ziyârete gitti. Onu sekerât hâlinde, gözlerini kapamış ve şuûru gitmiş buldu. Yakınları; " Hastalığının gitmesi için Allahü teâlâyâ teveccüh ediniz" dedi. O da, hastaya bir baktı. O anda hastanın şuûru yerine geldi, gözlerini açtı. Bir müddet onunla konuştu. Abdullah-ı Dehlevî kalkıp mübârek adımını, kapısından dışarı atıp çıkınca hasta hemen vefât etti. Ölüm hâline yaklaşan birisini, dostlarından biri sırtına alıp, seher vaktinde Abdullah-ı Dehlevî'nin huzûruna getirdi. Abdullah-ı Dehlevî hazretleri duâ ettikten sonra hastaya teveccüh buyurdu, o anda hasta iyileşti. Talebelerinin büyüklerinden Mîr Ekber Ali'nin akrabâsından bir kadın hastalanmıştı. Abdullah-ı Dehlevî hazretlerinden, hastalığının azalması için duâ ricâ etti. Fakat o duâ etmedi. Duâ etmesini istirhâm edince; "Bu kadın, on beş günden çok yaşamaz." buyurdu. Allahü teâlânın takdîri ile on beşinci gün vefât etti. Lâkin Mîr Ali, kadına teveccüh edip, hastalığının kalkmasına uğraşdı. Ama yaşamasına fayda vermedi. Abdullah-ı Dehlevî hazretleri cenâzesinde bulundu ve; "Mîr'in teveccühlerinin bereketi, bu hanımın üzerinde açıkça görülmektedir." buyurdu. Delhi'de kıtlık, kuraklık olmuştu. Abdullah-ı Dehlevî hazretleri mescidin avlusuna çıkıp, kızgın güneşin altında oturdu ve yağmur yağması için Allahü teâlâyâ niyazda bulundu. Çok geçmeden yağmur yağdı. Talebelerinin ileri gelenlerinden Ahmed Yâr, ticâret için sefere çıkmıştı. Dönerken hocası Abdullah-ı Dehlevî'yi yanında yürüyor gördü. Ahmed Yâr'a; "Hızlı yürü, kâfile geride kalsın! Çünkü yolda, soyguncular, yol kesiciler vardır. Kâfileyi basmak istiyorlar." buyurdu ve kayboldu. Ahmed Yâr sonradan bu hadiseyi; "Acele ettim. Kervândan çok ileri geçtim. Yol kesiciler gelip, ardımdan kâfileyi bastılar. Ben kurtuldum. Sağ sâlim evime geldim." diye

anlattı.

Hazret-i Zülf Şâh anlattı:

Abdullah-ı Dehlevî'yi ziyârete gidiyordum. Fakat onu hiç görmemiştim.

Memleketim

Delhi'den çok uzaktı. Yolu şaşırıdım. Heybetli bir zât karşıma çıkarak yolu gösterdi. "Sen

kimsin?" dedim. "Ben, ziyâreti için yola çıktığın kimseyim." buyurdu. Bu hâl, başımdan iki

kere geçti.

Ahmed Yâr'ın amcası, sultan tarafından hapsedilmişti. Ahmed Yâr ağlayarak hocasının

huzûruna geldi ve durumu arz etti. Abdullah-ı Dehlevî; "Birisini gönder, onu hapisten

çıkarsın." buyurdu. Ahmed Yâr ise; "Bu nasıl olur, kale muhafız askerler ve nöbetçilerle

kuşatılmıştır." dedi. Hocası da; "Sen orasını düşünme, sözümü dinle git, onu kurtarırın."

buyurdu. Ahmed Yâr; "Gittik, onu hapisten kurtardık ve nöbetçilerden hiçbiri bize

müdâhalede bulunmadı." diye anlattı.

Abdullah-ı Dehlevî'nin huzûruna bir şahıs gelip; "Ey efendim! Oğlum iki aydan beri kayıptır.

Çocuğumu bana vermesi için Allahü teâlâyâ duâ eder misin?" dedi. O da;

"Çocuğunuz

evdedir." buyurdu. Gelen çok şaşırarak; "Ben şimdi evden buraya geldim." deyince tekrar;

"Evinize gidiniz. Çocuğunuz evdedir." buyurdu. O kimse emre uyararak evine gitti ve

gerçekten çocuğunu evde buldu.

Meyân Ahmed Yâr anlatır:

Bir gün mübârek hocam ile birlikte, kızı vefât etmiş olan yaşlı bir hanımın evine tâziyeye

gittik. Hazret-i Şeyh, o hanıma hitâben; "Allahü teâlâ, sana ona karşılık daha iyisini ihsân

eder." dedi. Kadın; "Hocam! Ben ihtiyârım, kocam da çok ihtiyârdır. Bu durumda bizim artık

çocuğumuz olmaz." diye cevap verince, hocam; "Hak teâlâ her şeye kâdirdir." buyurdu.

Sonra birlikte o evden çıktık ve eve bitişik bir mescide geldik. Hocam abdestini tâzeledi ve

iki rekat namaz kıldı. O kadına çocuk vermesi için Allahü teâlâyâ duâ etti.

Sonra bana dönüp;

"Allahü teâlâyâ, o kadına bir çocuk vermesi için arz-ı hâcette bulundum.

Duâmın kabûl

olduğuna dâir alâmetleri gördüm. İnşâallah çocuğu olacaktır." buyurdu. Daha sonra hocamın

buyurduğu gibi, Allahü teâlâ, o kadına bir oğul verdi ve çok yaşadı.

Onu üzenler yaptıklarının zararını görürlerdi.

Hakîm Rükneddîn Han başvezir olunca, Abdullah-ı Dehlevî, sevdiklerinden birini bir iş için

ona gönderdi. Rükneddîn Han ilgilenmedi. Abdullah-ı Dehlevî'nin kalbi kırıldı.

Kısa bir süre sonra hiçbir sebep yok iken Rükneddîn Han azlolundu ve bir daha o yüksek makâma gelememi. Başka bir seferinde Delhi vâlisine kalbi kırıldı ve o gün vâli azledildi. Mübârek dergâhlarının yakınında, Eshâb-ı kirâma düşman olan biri vardı. Abdullah-ı Dehlevî'nin talebesi çok olduğundan dergâh küçük geliyordu. Bunun için genişletilmesi lâzımdı. Kadından, o yeri istediler. Kadın vermedi. Nihâyet Delhi'nin ileri gelenlerinden Hâkim Şerîf Hanı ona gönderdiler ve; "Eğer satıp, para almaktan utanıyorsan, kıymetini gizli olarak gönderelim. Siz, nezr, hediye gibi bir isimle bize verdiğinizizi söyleyin." dediler. Allahın velî kullarına düşman olan bu kadın, Hâkim'in sözünü kabûl etmedi. Ayrıca Abdullah-ı Dehlevî hakkında, râfızîlerin âdetleri olduğu üzere çirkin, kaba sözler söyledi. Hâkim kalktı. Abdullah-ı Dehlevî'nin yanına geldi ve durumu anlattı. Abdullah-ı Dehlevî hazretleri ellerini açarak; "Yâ Rabbî, söylediklerini duydun!" dedi. Allah'ın takdîri ile o evde bulunanlardan bir çocuk hâriç, hepsi kısa zamanda öldü. Çocuk da hastalandı. Anladılar ki, yaptığımız kötü iş sebebiyledir. O çocuğu Abdullah-ı Dehlevî'nin huzuruna gönderdiler. O yeri de hediye ettiler. Abdullah-ı Dehlevî hazretlerinin en büyük kerâmeti, yetiştirdiği binlerce âlim ve evliyâdır. Bunlar içinde en büyükleri; Mevlânâ Hâlid Ziyâeddîn Bağdâdî, Ebû Sa'îd Fârûkî, Mevlânâ Beşâretullah, Mevlânâ Pîrzâde, Rauf Ahmed, Mevlânâ Muhammed Cân, Mevlânâ Fâdîl Gulâm, Mevlânâ Şeyh Sa'dullah Sâhib, Mevlânâ Şeyh Abdülkerîm, Mevlânâ Şeyh Gulâm Muhammed, Mevlânâ Abdurrahmân, Mevlânâ Seyyid Ahmed, Mevlânâ Seyyid Abdullah Mağribî, Mevlânâ Pîr Muhammed ve Mevlânâ Muhammed Münevver'dir. Abdullah-ı Dehlevî hazretlerinin gönülleri ferahlatan, kalplere neşe ve sevinç veren söz ve sohbetleri ayrı bir nîmet sofrası idi. Buyururdu ki: "Dünyâ sevgisi bütün kötülüklerin başıdır. Günahların başı ise küfrdür, îmânsızlıktır." "Hizmet görmek isteyen hocasına hizmet etsin." "Nefsinin arzularına tâbi olan, Allahü teâlâyâ nasıl kul olur? Ey insan! Kime tâbi isen onun kulu olursun." Abdullah-ı Dehlevî hazretleri yanında bulunanları terbiye edip, yetiştirdiği gibi uzakta olanlara da mektupları ile doğru yolu anlatır, gaflet, Allahü teâlâyı ve âhireti unutmaktan

uyandıracak nasîhatlarda bulunurdu.

Bir mektûbunda şöyle buyurdu:

Yüksek makamlar ve beğenilen hâller sâhibi Ahmed Han! Allahü teâlâ size selâmet versin.

Esselâmü aleyküm ve rahmetullah. Münşî Naîmüddîn Han, iyi hâllerinizden çok bahsettiler.

Bunun için, bu birkaç satır, kırık dökük ifâdeler yığını mektubu yazdım ki, uzakta kalmış

olanları inâyet nazarınızdan unutmayasınız ve teveccüh ediniz. Zîrâ bu ihtiyârın ömrü günah

işlemekle geçti. Şikâyet, gıybet, dil uzatma, ayıblama, lânet etme, büyükleri anlayamama

netîcesi sitemler şeklinde açık günahlar, yâhut huzur içinde olmayan, tecvîde riâyet

edilmeden namaz kılma, boş ve lüzumsuz şeylerden kesilmeden oruç tutma, mânâsını

düşünmeden Kur'ân-ı kerîm okuma ve boş vakitleri Allah korkusu ve huzûru ile geçirmeme

ve sayılı nefesleri gafletle harcama şeklindeki diğer günahlar o kadar çoktur ki, amel

defterimi kararttılar. Binlerce teessüfler, esefler olsun ki, cihân bahçesine gül için geldik, ama

diken topladık. Hasretler, ziyânlar olsun ki, bize sıhhat, âfiyet ve rahatlık verildi, hepsinin

şükründe kusûr ve eksiklik eyledik. Pişmanlıklar olsun ki, Kur'ân-ı kerîm ve Peygamber

efendimiz gibi eşsiz iki nîmet ihsân olundu. Biz ise onların şükründe olacak yerde hâlâ

gafletteyiz. Allah korusun. Hayretteyim. Yarın ne yüzle Allahü teâlânın ve Peygamberinin

huzûrunda kabûl görürüz. Bu ne anlayışsızlıktır. Bu uygunsuzluk ve liyâkâtsizlikle, şefâat ve

magfîret derecesine ulaşmak çok zordur. Ancak Allahü teâlânın gadabını aşmış rahmeti,

ümîdimizdir. Mücerred ihsânı ile muâmelesine güveniyoruz. Yoksa hiç özrümüz, özür

dileyecek yüzümüz yoktur.

Ölüm başımızın ucunda, kıyâmet çok yakın. İşe yarar hangi ameli işledik.

İyiler Cennet'e

girip, Cennet nîmetlerine ve Hakk'ın dîdârına kavuşurlar. Bizim gibi gâfiller, elli bin senelik

hesâb gününde, bizi hesâba çektirecek, bırakmayacak şeylerle meşgûlüz.

Düşünmek lâzımdır

ki, yarın elde hasret, ziyân kalmasın. Allah katında kıymetli kulların yaptıkları gibi, seher

vaktinde kalkıp, gözlerden hasret gözyaşları akıtmağı, mücâhede ve can çıkarırcasına

gayretle ibâdet ve kullukta bulunmayı Hak teâlâ nasîb eylesin. Hazret-i Münşî Naîmüddîn

Han ve sevgili zât-i âliniz, husûsî zamanlarınızda, yolda kalmış ihtiyarları hatırlayınız.

Gıyâbî duâ kabûle daha yakındır. Buradakiler ve bu fakîr size her zaman duâ ediyoruz.

Allahü teâlâ iki dünyâ seâdeti versin." (91. mektup)

Abdullah-ı Dehlevî namaz hakkında şöyle buyurdu: Namazı cemâatle kılmak ve "tumânînet"

(rükûda, secdeelerde, kavmede ve celsede her uzvun hareketsiz durması) ile kılmak, rükû'dan

sonra "kavme" (kalkıp, ayakta her uzv yerine yerleşecek şekilde dik durmak) yapmak ve iki

secde arasında "celse" (dik durma) yapmak bizlere Allahın Peygamberi tarafından bildirildi.

Kavmenin ve celsenin farz olduğunu bildiren âlimler vardır. Hanefî mezhebinin

müftülerinden Kâdihân, bu ikisinin vâcibliğini, ikisinden birisini unutunca secde-i sehv

yapmanın vâcib olduğunu ve bilerek yapmayanın namazı tekrar kılmasını bildirmiştir.

Müekked sünnet olduklarını bildirenler de, vâcibe yakın sünnet demişlerdir.

Sünneti hafif

görerek, ehemmiyet vermeyerek terk etmek küfürdür. Namazın kıyâmında, rükûunda,

kavmesinde, celsesinde, secdelelerinde ve oturulduğu zamânında, ayrı ayrı, başka başka

keyfiyetler, hâller hâsıl olur.

Bütün ibâdetler namaz içinde toplanmıştır. Kur'ân-ı kerîm okumak, tesbîh söylemek (ya'nî

sübhânallah demek), Resûlullah efendimize salevât söylemek, günahlara istigfâr etmek ve

ihtiyaçları yalnız Allahü teâlâdan isteyerek O'na duâ etmek namaz içinde toplanmıştır.

Ağaçlar, otlar, namazda durur gibi dik duruyorlar. Hayvanlar, rükû hâlinde, cansızlar da

ka'dede, oturuyor gibi yere serilmişlerdir. Namaz kılan, bunların ibâdetlerinin hepsini

yapmaktadır. Namaz kılmak, mîrâc gecesi farz oldu. O gece mîrâc yapmakla şereflenen,

Allahü teâlânın sevgili Peygamberine uymağı düşünerek namaz kılan bir müslüman, O yüce

peygamber gibi, Allahü teâlâyâ yaklaştıran makamlarda yükselir.

Resûlullah efendimiz; "**Gözümün nûru ve lezzeti namazdadır.**" buyurdu. Bu hadîs-i şerîf;

"Allahü teâlâ namazda zuhûr ediyor, müşâhede olunuyor. Böylece gözüme rahatlık geliyor."

demektir. Bir hadîs-i şerîfte; "**Yâ Bilâl! Beni rahatlandır!**" buyruldu ki; "Ey Bilâl! Ezân

okuyarak ve namazın ikâmetini söyleyerek, beni rahata kavuştur." demektir. Namazdan başka

şeyde rahatlık arayan bir kimse, makbûl değildir. Namazı zâyi eden, elden kaçıran, dînin

diğer emirlerini daha çok kaçıırır.

İmânı olmayan kimsenin Cehennem ateşinde sonsuz yanacağını Peygamber

efendimiz haber
verdi. Bu haber elbette doğrudur. Buna inanmak, Allahü teâlânın var
olduğuna, bir olduğuna
inanmak gibi lâzımdır. Ateşte sonsuz yanmak ne demektir? Herhangi bir
insan sonsuz olarak
ateşte yanmak felâketini düşünürse, korkudan aklını kaçırmaması lâzım gelir. Bu
korkunç
felâketten kurtulmanın çâresini arar.
Bu ise, çok kolaydır. "Allahü teâlânın var ve bir olduğuna ve Muhammed
aleyhisselâmın
O'nun son peygamberi olduğuna ve O'nun haber verdiği şeylerin hepsinin
doğru olduğuna
inanmak" insanı bu sonsuz felâketten kurtarmaktadır. Bir kimse ben bu
sonsuz yanmaya
inanmıyorum, bunun için böyle bir felâketten korkmuyorum, bu felâketten
kurtulma
çârelerini aramıyorum, derse, buna deriz ki: "İnanmamak için elinde senedin,
vesîkan var mı?
Hangi ilim, hangi fen inanmana mâni oluyor?" Elbet vesîka
gösteremeyecektir. Senedi,
vesîkası olmayan söze ilim, fen denir mi? Buna zan ve ihtimâl denir.
Milyonda, milyarda bir
ihtimâli olsa da, "Sonsuz olarak ateşte yanmak" felâketinden sakınmak lâzım
olmaz mı?
Azıcık akli olan kimse bile böyle felâketten sakınmaz mı? Sonsuz ateşte
yanmak
ihtimâlinden kurtulmak çâresini aramaz mı?
Abdullah-ı Dehlevî, ömrünün sonlarında hastalıklardan çok güçsüz kaldı.
İbâdetlerini zevkle,
fakat büyük zorluklar içinde yapardı. Buyururdu ki:
Şu şiiri okuduğum zaman Allahü teâlâ vücûduma bir güç kuvvet veriyor,
gençleşiyorum.
Gerçi ihtiyârım, kalbim hasta, dermansızım,
Yüzünü andıkça kuvvet gelir, gençleşirim.
Yâni; her ne kadar ihtiyâr, hasta ve mecâlsiz olsam da, hakîkî sevgilinin aşkı
ve O'na
kavuşma isteğinin cilvelerini gördükçe gençleşirim.
Vefâtları: Abdullah-ı Dehlevî her zaman şehîd olmayı arzû ederlerdi. Lâkin
buyururlardı ki:
"Mürşidim ve üstâdımın, yânî Mazhar-ı Cân-ı Cânân hazretlerinin şehîd
edilmesinden
insanlara çok sıkıntılar geldi. Üç sene büyük kıtlık olup, binlerce insan öldü.
Yine o şehîdlik
hâdisesi üzerine insanlar arasında olan kavga ve gürültülerde ölenler,
herkesin bildiği gibi
yazıya sığmayacak kadar çoktu. Onun için şehîd olmaktan vazgeçtim."
Abdullah-ı Dehlevî'nin son hastalığında bâsur ve kaşıntısı arttı. Bu sırada
Luknov'da bulunan
Ebû Sa'îd Fârûkî'ye kısa zamanda birçok mektuplar yazıp; "Benden sonra
yerime siz
oturursunuz." dediler. Bu haberler üzerine Ebû Sa'îd çok şaşırıldı. Çoluk

çocuğunu Luknov'da bırakıp süratle geldi. Huzurlarına gelince; "Sizinle karşılaştığım zaman içimden çok ağlayacağım diyordum. Fakat öyle bir vakitte geldiniz ki, ağlayacak gücüm de yok."
buyurup, çok ihsânlarda bulundular. Âdetleri öyle idi ki, hastalandığında vasiyetnâme yazdırırlardı. Şimdi de hem yazdırdılar hem söz ile anlattılar ve buyurdular ki: "Devamlı zikrediniz. Büyüklere bağlılığınızı muhâfaza ediniz. Güzel ahlâklı olup, insanlarla iyi geçininiz. Kazâ ve kader husûsunda nasıl ve niçini bırakınız. Yol kardeşleri ile birlik olmayı lâzım biliniz. Fakr, kanâat, rızâ, teslim, tevekkül ve ferâgat üzerine olunuz. Benim cenâzemi, âsâr-i nebeviyenin (Peygamber efendimize âit eserlerin) bulunduğu Delhi'deki Büyük Câmîye götürünüz Allah'ın Resûlünden şefâat isteyiniz."
Yine buyurdu ki:
Hazret-i Hâce Behâeddîn Nakşibend; "Bizim cenâzemizin önünde; Huzûruna müflis olarak geldim, Yüzünün güzelliğinden bir şey isterim. Şu boş zenbilime elini uzat, O mübârek eline güvenirim beytlerini okuyun!" buyurmuşlardı. Ben de, bu şiirin ve ayrıca aslı Arabî olan şu şiirin güzel sesle okunmasını istiyorum:
Kerîmin huzûruna azıksız geldim,
Ne iyiliğim var, ne doğru kalbim,
Bundan daha çirkin hangi şey olur?
Azık götürürsün, O ise Kerîm.
Cumartesi günü idi. Mevlevî Kerâmetullah Sâhib'e; "Çabuk Meyân Sâhib'i yâni Şâh Ebû Sa'îd'i (r. aleyh) çağırınız." buyurdular. Mevlevî Sâhib acele kalkıp, Ebû Sa'îd hazretlerini çağırıldı. Kapıdan içeri girince, bakışlarını ona çevirdi ve bu hâlde, 22 Safer 1240 (m. 1824) senesinde, kuşluk vakti murâkabe hâlinde iken, bu sıkıntılarla dolu dünyâdan ayrıldılar.
Vefâtı haberini duyan binlerce insan toplandı. Cenâze namazı Büyük Câmide kılındı. Şâh Ebû Sa'îd imâm oldu. Cenâzesi, üstâdı Mazhâr-ı Cân-ı Cânân hazretlerinin medfûn bulunduğu kabrin sağ yanına defnolundu.
Bugün oradaki üç kabirden biri de Şâh Ebû Sa'îd hazretlerindedir. Hacdan dönerlerken Tunek'de vefât etti. Cenâzesini oradan getirip, Abdullah-ı Dehlevî'nin sağ yanına defnettiler.
Bu duruma göre, Abdullah-ı Dehlevî'nin mezârı ortada olandır. Abdullah-ı Dehlevî'nin vefâtı için; "Nevverallahu madca'ahü: Allahü teâlâ kabrini nûrlandırın." ve "Cân be-Hak Nakşibend-i sâni dâd: İkinci Nakşibend Hakka

cân verdi."

târih düşürüldü. Şâh Rauf Ahmed de pek güzel bir rubâî söyledi ki şöyledir:
Zamânının kayyûmu Şâh Abdullah-ı Dehlevî,
Vefât etti, açıldı ona Cennât-i naîm.

Kalbimden vefâtına târih aradım, buldum:

Fî ravhın ve reyhânın ve Cennât-in-na'îm (1240)

Abdullah-ı Dehlevî hazretlerinin büyüklüğünü en güzel, talebesi Mevlânâ
Hâlid-i Bağdâdî

hazretleri meşhur dîvânında şöyle anlatmıştır:

"Mübârek hocam karanlık ufukları aydınlatıp, mahlûkâtı dalâletten hidâyete
kavuşturmaya
vesîle oldu.

O, hidâyet yıldızı, karanlık gecelerin dolunayı, takvâ ummânı, feyzler defnesi,
yüksek hâller

ve kerâmetler hazînesidir.

O, hilmde yer, vekarda dağlar, ziyâ bakımından güneş, yükseklikte semâ
gibidir.

O, Dîn-i İslâmı en güzel bilen bir kaynak, irfân mâdeni, mahlûkâtın yardımcısı,
iyilik ve

ihsân menbaıdır.

O, Allahü teâlâyâ kavuşturucuların kutbu, evtâdın rehberi, mahlûkların gavsı
(yardımcısı),

ebdâl isimli Hak âşıklarının maksadı, hedefidir.

O, mahlûkların şeyhülislâmı, müslümanların baştacı, büyüklerin reisi,
müşkillerde mürâcaat

yeridir.

Gizli bir rehberlikle en iyiye götürücü, en iyi yol göstericidir. Bütün gücü ile
insanları Allahü

teâlâyâ dâvet edici, çağırıcıdır.

O, âlemlerin Rabbinin sevdiği bir kuldur. Kim onun gösterdiği doğru yoldan
giderse, sen o

kimseye; "Ey emsâllerine rehber olan zât!" diye hitâb et.

Nefs hevâsının bukağısıyla bağlanmış nice câhilleri, o, bir nazarla, teveccühle
nefsinin

elinden kurtarmıştır.

Nice kâmil velîler, ondan yüz çevirdiği gibi yüksek hâllerden ve mârifetlerden
mahrûm

kalmıştır.

Onun yüksekliğini inkâr eden nice kimseler helâk olmuş, Allahü teâlânın
şiddetli azâbına

yakalanmıştır.

O, noksan olanların kemâle gelmesine vesîle olan, bütün kemâl ehlinin de
noksanını

tamamlayandır.

Şânı yüceAllahü teâlâ, onu, azamet ve heybet kubbesi altında gizlemiştir."

Eserleri: 1) Makâmât-ı Mazhariyye: Hocası Mazhâr-ı Cân-ı Cânân
hazretlerini pek güzel

anlatmaktadır. **2) Mekâtib-i şerîfe:** Pek faydalı bilgiler ve nükteleri ihtiva
etmektedir.

EYVAH!..

Abdullah-ı Dehlevî müslümanlara çok şefkatli idi. Seher vakti onlara duâ

ederdi. Kötülük gördüklerine de iyilik yapardı. Hâkim Kudretullah Han Abdullah-ı Dehlevî hazretlerinin komşusu idi. Çoğu zaman Abdullah-ı Dehlevî'yi gıybet eder, aleyhinde konuşurdu. Bir gün hapse düştü. Abdullah-ı Dehlevî hazretleri onu hapishânedan çıkartmak için çok uğraştı. Fakat bunu ona söylemedi. Abdullah-ı Dehlevî'nin meclisindi dünyâ ile ilgili sözler konuşulmazdı. Birisi gıybet etse ona mâni olur, gıybet edene; "O dediğine ben daha layıkım." derdi. Bir gün yanında; pâdişahı kötüler. O gün oruçlu idi. Kötüleyene dönerek; "Eyvâh orucumuz gitti!" buyurdu. "Siz kimseyi kötülemediniz ki!" dendiğinde; "Evet, biz gıybet etmedik, ama dinledik. Gıybette söyleyende dinleyen de aynıdır." buyurdu.

O'NDAN GELENE RÂZİYİZ!

Abdullah-ı Dehlevî'nin mübârek vücûtlarında birkaç tane hastalık vardı. Bu hastalıklar sebebiyle namazlarını özürlü kılardı. Bunu bilen dostlarından biri dayanamayıp; "Efendim! Herkes hastalıktan kurtulmak için sizden duâ istiyor. Cenâb-ı Hak da duâlarınızı reddetmiyor. Her gelen, şifâyâ kavuşarak huzûrunuzdan ayrılıyor. Hâlbuki sizdeki hastalıkları biliyoruz. Duâ buyurup da bu dertlerden kurtulsanız olmaz mı?" diye sordu. O da; "Onlar hastalıktan kurtulmak için duâ istiyorlar. Biz ise, Allahü teâlânın verdiği bu dert ve belâlardan, O gönderdiği için râzıyız. Dert ve belâlar, kemend-i mahbûb olduğundan Allahü teâlâ, bu dertleri sevdiği kullarından dilediklerine verir. Bu sebeple dertlerin bizden gitmesini değil, gönderilmesini isteriz." buyurdu. O, insanların sıkıntılardan kurtulmalarına yardımcı olurdu.

SÂDİK TALEBE!

Abdullah-ı Dehlevî buyurdu ki; Talebe, sâdik olan tâlib demektir. Allahü teâlânın sevgisi ile ve O'nun sevgisine kavuşmak arzusu ile yanmaktadır. Bilmediği, anlayamadığı bir aşk ile şaşkın hâldedir. Uykusu kaçır, göz yaşları dinmez. Geçmişteki günahlarından utanarak başını kaldıramaz. Her işinde Allah'dan korkar, titrer, Allahü teâlânın sevgisine kavuşturacak işleri yapmak için çırpırır. Her işinde sabreder. Her geçimsizlikte, sıkıntıda kusûru kendisinde görür. Her nefeste Allah'ını düşünür. Gaflet ile yaşamaz. Kimseyle münâkaşa etmez. Bir kalbi incitmekten korkar. Kalbleri Allahü teâlânın evi bilir. Eshâb-ı kirâm hakkında hayr konuşur ve isimleri anıldığında "r.anhüm" der. Hepsinin iyi olduğunu söyler. Peygamber efendimiz Eshâb-ı kirâm arasında olan şeyleri

konuşmamağı emir buyurdu. Sâlih müslüman, bunları konuşmaz, yazmaz ve okumaz. Böylece, o büyüklere karşı bir edepsizlikte bulunmaktan kendini korur. O büyükleri sevmek, Allah'ın Resûlünü sevmenin nişânıdır, alâmetidir. Kendi bilgisi, kendi görüşü ile evliyâ-yı kirâmı, birbirinden aşağı ve yukarı diye ayırmaz. Birinin, daha yüksek, daha üstün olduğu ancak âyet-i kerîme, hadîs-i şerîf ve Sahâbe-i kirâmın sözbirliği ile anlaşılır. Muhabbet sarhoşluğu elbet başkadır. Aşk sâhibi mâzûrdur.

HASTALIK NÎMETTİR

Abdullah-ı Dehlevî, şânı büyük bir velî,
Meşhurdu halk içinde, bir çok kerâmetleri.
Bir gün biri gelerek, mübârek huzûruna,
"Oğlumuz çoktan beri, kayıptır" dedi ona.
Ve ilâve etti ki: "Lütfen duâ ediniz,
Tekrardan ihsân etsin, onu bize Rabbimiz."
Onun bu sözlerini, dinleyip o büyük zât,
Buyurdu ki: "Oğlunuz, evindedir şu saat."
O kimse heyret edip, dedi: "Ama efendim,
Şimdi evden ayrılıp, huzûrunuza geldim."
O yine buyurdu ki: "Evine dön ki şu an,
Rabbimiz onu size, tekrardan etti ihsân."
"Peki efendim" deyip, evine gittiğinde,
Gördü ki oturuyor, oğlu gelmiş evinde.
Yine bir gün birisi, ölüm yatağındaki,
Hastasını sırtlayıp, geldi bir seher vakti.
Dedi ki: "Ey efendim, çok ağırdır hastamız,
Belki bir şifâ bulur, duâ buyurursanız."
Şöyle bir nazar etti, hastaya bir kerrecik,
Kavuştu sıhhatine, o kimse hemencecik.
Böyle, binlerce kişi, duâ alıp o zâttan,
Şifâyâ kavuşurdu, her türlü mazarrattan.
Lâkin kendisinin de, üç mühim derdi vardı,
Hattâ namazlarını, hep özürlü kılardı.
Sevdiklerinden biri, buna olup muttali
Bir gün kendilerine, suâl etti bu hâli.
"Efendim, bu devirde, kim hasta olsa eğer,
Kapınıza gelerek, sizden duâ isterler.
Siz bir duâ edince, gelen her bir hastaya,
Her biri, duânızla, kavuşuyor şifâyâ.
Hâlbuki sizin dahi, vardır hastalığınız,
Ve bilhassa üçünden, hiç yoktur râhatınız.
Lâkin hikmet nedir ki, etmezsiniz hiç duâ?
Etseniz, size dahi, verir Allah bir devâ."
Buyurdu ki: "Kurtulmak, istiyor dertten onlar,
Bu yüzden bize gelip, hep duâ istiyorlar.
Biz ise Rabbimizin, verdiği bu dertlerden,
O gönderdiği için, râzıyız herbirinden.
Mahbûb-u kemenddir ki, her musîbet ve belâ,
Sevdiği kullarına, gönderir Hak teâlâ."

Kıtlık vâki olmuştu, bir zaman da Delhi'de,
Buna çok üzülmüştü, Abdullah Dehlevî de.
Mescidin avlusuna, çıktı bir gün nihâyet,
Kızgın güneş altında, oturdu kısa müddet.
Dedi ki: "Yâ İlâhî, yağmur yağana kadar,
Buradan gitmemeğe, bu kulun verdi karar."
O böyle söyleyince, çok geçmedi aradan,
Nehirler akar gibi, yağmur yağdı havadan.
Çok nazlı kullarıdır, Allah'ın çünkü onlar,
Onların hürmetine, yağdırır yağmur ve kar.
Resûlullah'tan gelen, o ilâhî feyiz, nûr,
Onların kalplerinden, herkese vâsıl olur.
Bu büyük velîlerin hürmetine yâ Rabbî,
Bizi, her hâlimizde, onlara eyle tâbi.

- 1) Mu'cem-ül-Müellifîn; cild 6, s. 77
- 2) Esmâ-ül-Müellifîn; c.1, s. 190
- 3) Makâmât-ı Mazhariyye; s. 159.
- 4) Hadâik-ul-Verdiyye; s. 209
- 5) İrgâm-ül-Merîd; s. 70
- 6) Âdab; s. 10.
- 7) Behçet-üs-Seniyye; s.8
- 8) Hadîkat-ül-Evliyâ; s. 122
- 9) Reşehât Zeyli; s.72.
- 10) Tam İlimihâl Seâdet-i Ebediyye; s. 431, 1081.
- 11) Rehber Ansiklopedisi; c.1, s.18
- 12) İslâm Âlimleri Ansiklopedisi; c.18, s. 282.
- 13) Nüzhet-ül-Havâtır; c.7, s.306.
- 14) Sefînet-ül-Evliya (Hüseyin Vassâf); c.2, s. 28.
- 15) Persian Literature; c.2, s. 1034.
- 16) Hazînet-ül-Asfiyâ; c.1, s. 703.